

**CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE**

12 novembre 2013

PROPOSITION DE LOI**relative au microcrédit
et modifiant le Code des impôts
sur les revenus 1992**(déposée par Mme Karine Lalieux)
_____**BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS**

12 november 2013

WETSVOORSTEL**betreffende het microkrediet
en tot wijziging van het Wetboek
van de inkomstenbelastingen 1992**(ingediend door mevrouw Karine Lalieux)
_____**RÉSUMÉ**

Étant donné le rôle favorable que joue le microcrédit dans le développement de l'économie et la lutte contre la pauvreté, la proposition de loi prévoit des incitants fiscaux et la protection du label "microcrédit" pour le favoriser.

SAMENVATTING

Aangezien microkrediet de economische groei en de armoedebestrijding ten goede komt, voorziet dit wetsvoorstel in fiscale stimuli, alsook in de bescherming van het label "microkrediet" om dat krediettype te bevorderen.

N-VA	:	Nieuw-Vlaamse Alliantie
PS	:	Parti Socialiste
MR	:	Mouvement Réformateur
CD&V	:	Christen-Democratisch en Vlaams
sp.a	:	socialistische partij anders
Ecolo-Groen	:	Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales – Groen
Open Vld	:	Open Vlaamse liberalen en democraten
VB	:	Vlaams Belang
cdH	:	centre démocrate Humaniste
FDF	:	Fédéralistes Démocrates Francophones
LDD	:	Lijst Dedeker
MLD	:	Mouvement pour la Liberté et la Démocratie
INDEP-ONAFH	:	Indépendant-Onafhankelijk

Abréviations dans la numérotation des publications:

DOC 53 0000/000:	Document parlementaire de la 53 ^e législature, suivi du n° de base et du n° consécutif
QRVA:	Questions et Réponses écrites
CRIV:	Version Provisoire du Compte Rendu intégral (couverture verte)
CRABV:	Compte Rendu Analytique (couverture bleue)
CRIV:	Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes) (PLEN: couverture blanche; COM: couverture saumon)
PLEN:	Séance plénière
COM:	Réunion de commission
MOT:	Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)

Afkortingen bij de nummering van de publicaties:

DOC 53 0000/000:	Parlementair document van de 53 ^e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer
QRVA:	Schriftelijke Vragen en Antwoorden
CRIV:	Voorlopige versie van het Integraal Verslag (groene kaft)
CRABV:	Beknopt Verslag (blauwe kaft)
CRIV:	Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaald beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen) (PLEN: witte kaft; COM: zalmkleurige kaft)
PLEN:	Plenum
COM:	Commissievergadering
MOT:	Moties tot besluit van interpellaties (beigekleurig papier)

Publications officielles éditées par la Chambre des représentants

Commandes:
Place de la Nation 2
1008 Bruxelles
Tél. : 02/ 549 81 60
Fax : 02/549 82 74
www.lachambre.be
courriel : publications@lachambre.be

Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers

Bestellingen:
Natieplein 2
1008 Brussel
Tel. : 02/ 549 81 60
Fax : 02/549 82 74
www.dekamer.be
e-mail : publicaties@dekamer.be

DÉVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

1. Définition et historique

Le microcrédit se définit par sa finalité et son public-cible.

Il consiste en l'attribution de prêts de faible montant à des indépendants, entrepreneurs et artisans ou des chercheurs d'emploi exclus du marché bancaire classique et dont le profil et la demande nécessitent l'octroi d'un crédit adapté.

Le microcrédit se distingue des autres crédits classiques par sa finalité exclusivement sociale. Il a pour but de soutenir l'insertion des plus pauvres dans le circuit financier, de soutenir l'emploi et de maintenir ou de développer une activité économique.

Ses deux caractéristiques essentielles ont pour conséquence que le microcrédit se distingue également du crédit bancaire classique par le suivi et le soutien que le donneur de crédit offre à l'emprunteur dans ses démarches.

Dans son essence même, le microcrédit vise donc à favoriser ce que les acteurs de terrain appellent l'"inclusion financière"¹.

Depuis 2005, cette forme de prêt a reçu une audience de plus en plus grande. Le microcrédit est reconnu dans les pays en développement depuis de nombreuses années mais ce n'est que très récemment qu'il reçoit l'attention qu'il mérite dans les pays développés.

Deux parmi les trois institutions de microfinance belges actuelles ont été créées en 1984. Le microcrédit n'a véritablement commencé qu'avec le lancement, par la "Fondation Roi Baudouin", d'un projet pilote de 5 ans (1997–2002) appelé le "prêt solidaire". La "Fondation Roi Baudouin" ne souhaitant toutefois pas devenir une institution de microcrédit, le "prêt solidaire" est repris, en 2002, par le "Fonds de participation" dans leur "*microcredit business line*".

Parallèlement, en 1984, se crée la coopérative de crédit "Crédal", à l'initiative de deux organisations: "Justice et Paix" et "Vivre Ensemble".

¹ "L'inclusion financière": voir http://fr.wikipedia.org/wiki/Inclusion_financi%C3%A8re

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

1. Definitie en wordingsgang

Microkrediet heeft een welbepaald doel en is gericht op een welbepaalde doelgroep.

Microkrediet bestaat in het toekennen van kleine leningen aan zelfstandigen, ondernemers en kunstenaars, dan wel werkzoekenden die niet in aanmerking komen voor de "klassieke" bankkredieten en wier profiel en wensen een aangepast krediet vergen.

Het verschil tussen microkrediet en de andere gebruikelijke kredietvormen is het feit dat microkrediet uitsluitend sociale oogmerken dient. Microkrediet beoogt de minst gegoeden in het financiële circuit op te nemen, de werkgelegenheid te steunen en een economische activiteit te handhaven of uit te bouwen.

Die doorslaggevende kenmerken van microkrediet bewerkstelligen tevens dat de kredietgever de kredietnemer opvolgt en steunt bij al wat hij onderneemt; ook op dit vlak wordt microkrediet dus anders ingevuld dan de gebruikelijke bankkredieten.

In wezen is microkrediet dus bedoeld ter bevordering van wat in vakkringen de "financiële inclusie" wordt genoemd¹.

Sinds 2005 krijgt die kredietvorm steeds meer weerklank. In de ontwikkelingslanden heeft microfinanciering jaren geleden al ingang gevonden, maar in de ontwikkelde landen wordt die vorm van krediet pas zeer recentelijk de aandacht toebedeeld die hij verdient.

Twee van de drie bestaande Belgische microfinancieringsinstellingen werden opgericht in 1984. Microkrediet is pas écht van start gegaan toen de Koning Boudewijnstichting een vijfjarig proefproject lanceerde, de zogenaamde "solidaire lening" (1997-2002). Aangezien de Koning Boudewijnstichting echter geen microkredietinstelling wou worden, werd de solidaire lening in 2002 overgenomen door het Participatiefonds, waar ze in de *microcredit business line* werd geïntegreerd.

Tegelijk werd in 1984, op initiatief van twee organisaties, met name *Justice et Paix* en *Vivre Ensemble*, de coöperatieve kredietvereniging Crédal opgericht.

¹ "L'inclusion financière": zie http://fr.wikipedia.org/wiki/Inclusion_financi%C3%A8re

Depuis lors, cette organisation propose, à ses coopérateurs, une épargne solidaire et, à ses clients, des crédits à des taux avantageux, de même qu'un service d'accompagnement.

"Brusoc", une filiale de la "Société régionale d'investissement de Bruxelles" (SRIB), lance en 2001 un microcrédit à destination de personnes au chômage ou en situation d'exclusion désirant démarrer une activité indépendante dans la zone "Objectif 2" de la Région de Bruxelles-Capitale. "Brusoc" finance et forme les indépendants, micro-entrepreneurs et initiateurs de projets d'économie sociale.

Enfin, le plus récent fournisseur de microcrédits belge, "Microstart", est un groupement d'entreprises sociales composé d'une coopérative à finalité sociale et d'une ASBL.

En résumé, le contexte national belge est globalement favorable à l'activité de microcrédit. Si la Belgique est considérée comme un pays développé, la pauvreté demeure un enjeu national. Le microcrédit est un moyen important pour créer sa propre activité pour les personnes exclues des prêts classiques et, ainsi, lutter contre la pauvreté.

Quand il est financé à partir de fonds privés, le microcrédit a une finalité éthique. Suite à la prise de conscience que l'épargne de certains est fructifiée dans des régimes politiques douteux ou dans l'exploitation économique et sociale d'autres populations, le désir d'utiliser les dépôts d'argent pour des fins qui visent le mieux-être de tous a été l'autre pilier du microcrédit. Le microcrédit, tant dans sa raison d'être que dans sa source, a donc un but essentiellement social (Sources: "Réseau Financement Alternatif", "Le microcrédit en Belgique: naissance, état des lieux et futur", 2007).

Il est généralement admis que le montant maximum du microcrédit doit être fixé à 25 mille euros. Il s'agit d'un montant communément reconnu au niveau européen, afin que les banques classiques ne puissent pas prétendre faire du microcrédit alors qu'elles n'en ont pas la finalité sociale. Il en va de même pour le délai minimum de trois mois, également reconnu comme une nécessité dans la pratique, pour les besoins des micro-emprunteurs.

Deze organisatie biedt haar vennoten een solidaire spaarvorm aan, terwijl ze haar klanten goedkope kredieten verstrekt en ze begeleidt. In 1985 volgde in Vlaanderen de oprichting van "Hefboom".

Brusoc, een dochteronderneming van de Gewestelijke Investeringsmaatschappij voor Brussel (G.i.m.b.), lanceerde in 2001 een microkrediet voor werklozen en personen die in een situatie van uitsluiting verkeren en die een zelfstandige activiteit willen opstarten in de zone Doelstelling II in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Brusoc biedt financiering en opleiding aan de zelfstandigen, de micro-ondernemers en de initiatiefnemers van sociale-economieprojecten.

De jongste Belgische microkredietgever ten slotte, Microstart, is een groepering van sociale ondernemingen die bestaat uit een coöperatieve vennootschap met sociaal doel en een vzw.

In het kort kan worden gesteld dat de Belgische federale context het microkrediet algemeen genegen is. België mag dan wel een ontwikkeld land zijn, maar de armoede vormt nog steeds een uitdaging van nationale omvang. Microkrediet is een belangrijk middel waarmee personen die geen klassieke lening krijgen, aan de slag kunnen om hun eigen activiteit te ontplooiën; aldus wordt het mogelijk armoede uit te bannen.

Wanneer microkrediet met particuliere middelen wordt gefinancierd, heeft het een ethisch doel. Sinds men zich er rekenschap van heeft gegeven dat het spaargeld van sommigen wordt geïnvesteerd in politieke regimes van twijfelachtig allooi of in de economische en sociale uitbuiting van andere volkeren, groeit het streven om de spaartegoeden aan te wenden voor doeleinden die het verhogen van het welzijn van elkeen beogen — dit is de andere pijler waarop microkrediet berust. Microkrediet heeft dus een voornamelijk sociaal oogmerk, dat zowel voortvloeit uit zijn bestaansreden als uit zijn oorsprong (Bronnen: *Réseau Financement Alternatif*, "Le microcrédit en Belgique: naissance, état des lieux et futur", 2007).

Algemeen wordt aangenomen dat een microkrediet niet meer dan 25 000 euro mag bedragen. Dit maximumbedrag wordt gemeenzaam erkend op Europees niveau en moet ervoor zorgen dat de klassieke banken niet kunnen beweren dat zij microkredieten verlenen, zonder dat zij daarbij een sociaal oogmerk voor ogen hebben. Hetzelfde geldt voor de minimumtermijn van drie maanden; ook die termijn wordt in de praktijk als een vereiste beschouwd om aan de behoeften van de microkredietnemers te voldoen.

2. La présence d'acteurs financiers pratiquant le microcrédit justifie qu'une loi prévoit des incitants pour le développer

Jusqu'il y a peu, trois acteurs principaux se partageaient le marché du microcrédit: le "Fonds de participation", "Brusoc" et "Crédal". Ces organisations sont de nature différente:

1. publique ou parapublique, comme c'est le cas du "Fonds de participation" (organisme public de crédit) et de "Brusoc" (société anonyme composée de sept organisations publiques et privées, parmi lesquelles la Région de Bruxelles-Capitale, qui est l'actionnaire majoritaire);

2. coopérative de crédit à finalité sociale, en ce qui concerne "Crédal".

Bien que leurs produits soient différents, ces acteurs ont pour objectif commun de répondre aux besoins d'une clientèle délaissée par les banques classiques, en l'occurrence les personnes en situation d'exclusion bancaire désirant lancer une activité d'indépendant.

Actuellement, nous voyons en Belgique une tendance, de la part des banques classiques ou de nouvelles structures, à vouloir inclure le microcrédit dans leurs champs d'activités. Cela ne se fait pas sans heurter les principes essentiels du microcrédit. Les institutions mentionnées assument un réel rôle d'accompagnateur et de soutien aux personnes fragilisées qui souhaitent démarrer une activité (entrepreneuriale ou salariée). En effet, l'octroi de microcrédit en Belgique va généralement de pair avec des services d'accompagnement et/ou une formation particulière, dans le but d'aider le bénéficiaire à réaliser son projet. Un avantage du microcrédit est qu'il responsabilise le bénéficiaire et le confronte directement aux mécanismes régissant les activités économiques. Le microcrédit ne saurait être confondu cependant avec des subsides, puisqu'il permet une nouvelle utilisation des fonds affectés.

3. But de la proposition de loi

Le but de la présente proposition de loi est de protéger et de développer le secteur du microcrédit dès lors qu'il soutient le développement d'une économie plus juste, plus sociale et plus solidaire. De tous les pays européens, la Belgique est l'un des seuls à ne pas

2. De aanwezigheid van financiële actoren die als microkredietgevers optreden, rechtvaardigt dat een wet in stimuli voorziet ter bevordering van microkrediet

Tot voor kort waren op de markt van de microfinanciering onder meer drie belangrijke actoren actief: het Participatiefonds, Brusoc en Crédal. Deze organisaties zijn op een uiteenlopende leest geschoeid:

1. het Participatiefonds en Brusoc zijn een overheids-, respectievelijk semi-overheidsinstelling (het Participatiefonds is een openbare kredietinstelling, terwijl Brusoc een naamloze vennootschap is die bestaat uit zeven overheidsorganisaties en privéorganisaties, waaronder het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, dat de hoofdaandeelhouder is);

2. Crédal is een coöperatieve kredietvennootschap met sociaal oogmerk.

Hoewel deze actoren uiteenlopende producten aanbieden, beogen zij alle drie te voldoen aan de behoeften van een cliëntèle die door de klassieke banken in de steek werd gelaten, met name de mensen die in een situatie van uitsluiting verkeren en die een activiteit als zelfstandige willen starten.

Momenteel bestaat in België, bij de traditionele banken of bij nieuwe voorzieningen, de tendens microkrediet in hun activiteitenpakket te willen opnemen. Dat gebeurt niet zonder te raken aan de kernbeginselen van het microkrediet. De eerder genoemde instellingen vervullen echt een begeleidende en ondersteunende rol ten aanzien van kwetsbare mensen die (als ondernemer of werknemer) een bedrijvigheid wensen op te starten. De toekenning van microkredieten in België gaat immers meestal gepaard met begeleidingsdienstverlening (*coaching*) en/of een bijzondere opleiding om de begunstigde te helpen zijn project te verwezenlijken. Microkrediet biedt onder meer het voordeel dat het de begunstigde responsabiliseert en hem rechtstreeks confronteert met de mechanismen waaraan de economische activiteiten onderhevig zijn. Microkrediet mag echter niet worden verward met subsidies, aangezien het een nieuwe aanwending van de bestemde middelen mogelijk maakt.

3. Doel van het wetsvoorstel

Dit wetsvoorstel strekt ertoe de microfinancieringssector te beschermen en uit te bouwen, aangezien die sector de ontwikkeling ondersteunt van een rechtvaardigere, socialere en meer solidaire economie. Van alle Europese landen is België een van de weinige die het

avoir protégé le microcrédit par une législation. Afin de permettre le bon développement de ce mécanisme, il faut remédier à cette lacune.

4. Composantes de l'activité de microcrédit

L'activité de microcrédit comporte deux volets dans le chef du fournisseur: un volet de services financiers à finalité sociale et un volet d'accompagnement visant à assurer des services et des conseils gratuits afin de préserver la pérennité de l'activité professionnelle du bénéficiaire du microcrédit. Les fournisseurs de micro-crédits sont soumis à une agrégation dont les conditions seront fixées par arrêté royal. Le micro-emprunteur doit, quant à lui, être exclu du système financier classique, dans le sens où aucun crédit adapté à ses besoins ne peut lui être offert via ce créneau. Les risques de surendettement doivent être évalués par le fournisseur de microcrédits, aidé dans sa tâche par la bonne foi de l'emprunteur.

5. Caractéristiques du contrat de microcrédit

5.1. Conditions à respecter

Le microcrédit doit répondre aux conditions suivants:

1. le montant du prêt ne peut excéder vingt cinq mille euros;
2. le microcrédit doit avoir pour objectif essentiel d'aider l'emprunteur dans ses démarches professionnelles; sont visés, à titre exemplatif, un prêt pour financer le début d'une activité professionnelle, un prêt pour acheter une voiture en vue de se rendre au lieu de son travail existant, ...;
3. la tarification, les conditions et les modalités de remboursement sont déterminées d'une manière qui soit abordable pour les clients, tout en permettant aux institutions financières d'être viables; en effet, contrairement aux subventions, le but est que les fournisseurs de microcrédits puissent engendrer une activité économique, non seulement respectueuse des droits sociaux et humains mais également autofinancée;
4. le délai de remboursement du prêt est de minimum trois mois; le remboursement est échelonné de bonne foi par le fournisseur de microcrédits.

microkrediet niet via wetgeving heeft beschermd. Om de goede ontwikkeling van die regeling te garanderen, is het noodzakelijk die tekortkoming te verhelpen.

4. Componenten van de microkredietactiviteit

De microkredietactiviteit omvat twee facetten voor de kredietgever: enerzijds de financiële diensten met een sociaal oogmerk, en anderzijds de begeleiding, die tot doel heeft kosteloos diensten en adviezen te verlenen om ervoor te zorgen dat de beroepsactiviteit van de begunstigde van het microkrediet wordt bestendigd. De microkredietgevers zijn onderworpen aan een erkenning waarvan de voorwaarden bij koninklijk besluit zullen worden bepaald. De microkredietnemer van zijn kant moet buiten het traditionele financiële bestel vallen, in die zin dat hem via dat kanaal geen enkel op zijn behoeften afgestemd krediet kan worden geboden. De risico's op overmatige schuldenlast moeten worden geëvalueerd door de microkredietgever, die bij zijn taak wordt geholpen dankzij de goede trouw van de kredietnemer.

5. Kenmerken van de microkredietovereenkomst

5.1. In acht te nemen voorwaarden

Het microkrediet moet aan de volgende voorwaarden voldoen:

1. het geleende bedrag mag niet hoger liggen dan 25 000 euro;
2. het microkrediet moet in essentie tot doel hebben de kredietnemer te helpen bij de door hem beroepsmatig ondernomen stappen; voorbeelden daarvan zijn een lening om het opstarten van een beroepsbezigheid te financieren, een lening om een auto te kopen om zich naar zijn bestaande werkplek te begeven enzovoort;
3. de tarifiering, de voorwaarden en de nadere aflossingsregels worden bepaald op een voor de klanten betaalbare manier die tegelijk leefbaar is voor de financiële instellingen; in tegenstelling tot wat bij subsidies het geval is, is het immers de bedoeling de microkredietgevers de mogelijkheid te bieden een economische activiteit te doen ontstaan die niet alleen de sociale rechten en de mensenrechten in acht neemt maar die ook zichzelf financiert;
4. de aflossingstermijn van de lening bedraagt ten minste drie maanden; de aflossing wordt te goeder trouw in afbetalingen gespreid door de microkredietgever.

5.2. Obligations et droits des parties

Le fournisseur de microcrédits doit répondre aux exigences de transparence, de non-discrimination, d'équilibre financier, de publicité transparente, d'information auprès des micro-emprunteurs (notamment en cas de non-remboursements), de mécanisme de traitement de plaintes accessible. Il doit assurer un suivi durant toute la durée du microcrédit afin d'optimiser les chances de réussite du micro-emprunteur. Ces conseils et ces services sont gratuits.

Le micro-emprunteur a un droit d'information, de rétractation et de remboursement anticipé moyennant compensation. Le micro-emprunteur informe régulièrement, et de bonne foi, le prêteur à propos de la progression de son projet.

Le fournisseur de microcrédits est soumis à un audit externe. Son fonctionnement vise à éviter tout risque de surendettement pour les micro-emprunteurs et de difficultés financières pour lui-même.

6. Nécessité de protéger l'appellation "microcrédit"

Afin de garantir la protection des fournisseurs de microcrédits et d'atteindre le but de la présente proposition loi, il nous paraît indispensable de protéger la dénomination "microcrédit" dans toute publicité ou communication avec les consommateurs. Il faut donc prévoir une labellisation. Ne peuvent en faire usage que les entreprises agréées en vertu de la loi.

7. Pour encourager le microcrédit, il est nécessaire de prévoir un avantage fiscal

Afin de permettre un développement du microcrédit en concordance avec la demande grandissante, notamment chez les petits indépendants, et, par ce fait, de promouvoir une économie locale de qualité, nous proposons d'offrir un avantage fiscal pour toute action détenue dans lesdites entreprises, de la même manière que ce qui a été offert pour les entreprises investissant dans les pays en voie de développement.

Karine LALIEUX (PS)
Isabelle EMMERY (PS)
Mohammed JABOUR (PS)
Laurence MEIRE (PS)

5.2. Rechten en plichten van de partijen

De microkredietgever moet voldoen aan de vereisten van transparantie, non-discriminatie, financieel evenwicht, transparante reclame, voorlichting ten behoeve van de microkredietnemers (met name in geval van niet-terugbetaling) en een toegankelijke klachtenbehandeling. Hij moet tijdens de volledige looptijd van het microkrediet voor follow-up zorgen om de slaagkansen van de microkredietnemer te optimaliseren. Die adviezen en diensten zijn kosteloos.

De microkredietnemer heeft het recht te worden voorlicht, alsmede om, tegen vergoeding, de lening op te zeggen of vervroegd af te lossen. De microkredietnemer informeert de kredietgever geregeld en te goeder trouw over de voortgang van zijn project.

De microkredietgever is onderworpen aan een externe doorlichting. Die heeft tot doel elk risico op overmatige schuldenlast voor de microkredietnemers en op financiële moeilijkheden voor de kredietgever zelf te voorkomen.

6. Noodzaak om de benaming "microkrediet" te beschermen

Om de bescherming van microkredietgevers te waarborgen en de doelstelling van dit wetsvoorstel te verwezenlijken, is het volgens de indienster onontbeerlijk de benaming "microkrediet" te beschermen in elke vorm van reclame of informatieverstrekking ten behoeve van de consument. Daarom moet in een label worden voorzien. Alleen de bij wet erkende ondernemingen mogen daar gebruik van maken.

7. Om microkrediet aan te moedigen, is een fiscaal voordeel noodzakelijk

Om de ontwikkeling van microkrediet in lijn met de groeiende vraag (vooral dan bij de kleine zelfstandigen) mogelijk te maken en aldus een kwaliteitsvolle lokale economie te bevorderen, wordt voorgesteld een fiscaal voordeel te bieden op alle aandelen in voormelde ondernemingen, op dezelfde manier zoals dat werd geboden aan de bedrijven die investeren in de ontwikkelingslanden.

PROPOSITION DE LOI

CHAPITRE PREMIER

Disposition générale

Article 1er

La présente loi règle une matière visée à l'article 78 de la Constitution.

CHAPITRE 2

Définition du microcrédit

Art. 2

Au sens de la présente loi, on entend par contrat de microcrédit le contrat dont la finalité est de favoriser l'inclusion financière et l'emploi par l'octroi d'un crédit adapté, d'un montant maximum de vingt cinq mille euros et d'une durée minimum de trois mois, dont les bénéficiaires sont des personnes exclues du réseau du crédit financier classique.

L'activité de microcrédit visée au présent article comporte deux volets dans le chef du fournisseur: un volet de services financiers à finalité sociale et un volet d'accompagnement visant à assurer des services et des conseils gratuits afin de préserver la pérennité de l'activité professionnelle du bénéficiaire du microcrédit.

CHAPITRE 3

Champ d'application

Art. 3

La présente loi est applicable à toute entreprise ou personne:

1. fournisseur ou désirant fournir des crédits qualifiés de "microcrédit";

2. et/ou qui sollicite le bénéfice d'un avantage fiscal lié à la qualité d'émetteur de microcrédit;

3. et/ou qui utilise la dénomination "microcrédit", ou toute dénomination équivalente, à des fins de publicité et de promotion de ses produits.

WETSVOORSTEL

HOOFDSTUK 1

Algemene bepaling

Artikel 1

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 78 van de Grondwet.

HOOFDSTUK 2

Definitie van microkrediet

Art. 2

Onder microkredietovereenkomst In de zin van deze wet wordt verstaan de overeenkomst die tot doel heeft financiële inclusie en werkgelegenheid te bevorderen door de verlening van aangepast krediet, ten belope van maximum 25 000 euro en voor een minimumduur van drie maanden, aan mensen die van het netwerk van het traditionele financiële krediet zijn uitgesloten.

De in dit artikel bedoelde microkredietactiviteit omvat twee componenten voor de kredietgever: een deel financiële dienstverlening met een sociaal oogmerk en een deel begeleiding met het oog op gratis dienst en adviesverlening, teneinde de continuïteit van de beroepsactiviteit van de begunstigde van het microkrediet te bewaren.

HOOFDSTUK 3

Toepassingsgebied

Art. 3

Deze wet is van toepassing op elke onderneming of persoon:

1. die krediet verstrekt of wenst te verstrekken dat als "microkrediet" wordt aangemerkt;

2. en/of die op zoek is naar het fiscaal voordeel dat verbonden is aan de hoedanigheid van verstrekker van microkrediet;

3. en/of die gebruik maakt van de term "microkrediet" of enige gelijkwaardige benaming, voor het voeren van reclame rond en de promotie van zijn producten.

CHAPITRE 4

Agrément

Art. 4

Les entreprises doivent recevoir un agrément de la part du ministre qui a l'Économie dans ses attributions.

Le Roi détermine les règles relatives à l'octroi et au retrait de cet agrément.

CHAPITRE 5

**Conditions à remplir
par le fournisseur de microcrédits**

Art. 5

Le fournisseur de microcrédits doit répondre aux conditions suivantes:

1. être une organisation dont la finalité est de lutter contre l'exclusion et de favoriser l'emploi;

2. fournir les deux volets d'activités visées à l'article 2 lors de l'exécution des contrats de microcrédit;

3. avoir la forme d'une association sans but lucratif ou de SCRL à finalité sociale;

4. avoir reçu l'agrément visé à l'article 4;

5. limiter l'octroi des microcrédits aux seules personnes répondant aux conditions suivantes:

a. être en incapacité de recevoir un prêt adapté à ses besoins auprès d'autres institutions que les fournisseurs de microcrédit;

b. ne pas présenter de risque de surendettement;

6. octroyer des crédits répondant exclusivement aux conditions suivantes:

a. ne pas excéder vingt cinq mille euros;

b. avoir pour objectif essentiel d'aider l'emprunteur dans ses démarches professionnelles, comme par exemple:

i. un prêt pour financer le début ou le développement d'une activité professionnelle;

HOOFDSTUK 4

Erkenning

Art. 4

De ondernemingen moeten een erkenning krijgen van de minister die bevoegd is voor Economische Zaken.

De Koning bepaalt de regels met betrekking tot de toekenning en de intrekking van die erkenning.

HOOFDSTUK 5

**Door de microkredietgever
te vervullen voorwaarden**

Art. 5

De microkredietgever moet voldoen aan de volgende voorwaarden:

1. een organisatie zijn waarvan het doel is exclusie te bekampen en de werkgelegenheid te bevorderen;

2. de twee in artikel 2 bedoelde activiteitsdomeinen in verband met de beroepsactiviteit bij de uitvoering van de microkredietovereenkomsten bestrijken;

3. de vorm hebben van een vzw of een cvba met een sociaal oogmerk;

4. de in artikel 4 bedoelde erkenning hebben ontvangen;

5. de verstrekking van de microkredieten beperken tot personen die voldoen aan de volgende voorwaarden:

a. niet in aanmerking komen voor een aan zijn behoeften aangepaste lening bij andere instellingen dan de microkredietverstrekkers;

b. geen risico op overmatige schuldenlast lopen;

6. kredieten verstrekken die alleen aan de volgende voorwaarden voldoen:

a. niet meer bedragen dan 25 000 euro;

b. tot hoofddoel hebben de kredietnemer op beroepsvlak te helpen, bijvoorbeeld:

i. met een lening om het opstarten of de ontwikkeling van een beroepsactiviteit te financieren;

ii. un prêt pour acheter une voiture en vue de se rendre au lieu de son travail existant, ...

c. prévoir une tarification, des conditions et des modalités de remboursement abordables pour les clients, tout en permettant aux institutions financières d'être viables;

d. prévoir un délai de remboursement de minimum trois mois et un échelonnement raisonnable, eu égard aux capacités de l'emprunteur.

En vue de l'application du point 5 de l'alinéa précédent, le fournisseur de microcrédits veillera à vérifier si l'emprunteur répond aux conditions d'octroi du microcrédit, notamment l'absence de risque de surendettement, et l'emprunteur a l'obligation de communiquer de bonne foi les données nécessaires.

Art. 6

À chaque demande de microcrédit, le fournisseur de microcrédit a l'obligation d'établir un dossier concernant le profil de l'emprunteur, les raisons pour lesquelles le crédit a été accordé ou non et l'objectif du prêt. L'emprunteur aide, de bonne foi, le fournisseur de microcrédits à remplir le dossier.

Art. 7

Le fournisseur de microcrédits veille à pratiquer une tarification équilibrée tenant compte à la fois du coût du crédit pour les emprunteurs et de la viabilité de son entreprise de microcrédits.

Art. 8

Le fournisseur de microcrédits publie les coûts des prêts dans son matériel publicitaire. Y sont notamment inclus le taux d'emprunt, les frais et un exemple à titre d'illustration. Les fournisseurs de microcrédits publient les coûts sous forme de taux annuel effectif global.

Art. 9

Pour les prêts d'une durée de 12 mois ou plus, le fournisseur de microcrédits remet à ses clients un relevé annuel contenant des informations claires et précises sur leur prêt. Il prend toutes les mesures nécessaires

ii. met een lening om een auto te kopen waarmee men zich naar zijn bestaande werkplek kan begeven enzovoort;

c. voorzien in een tarifiering, voorwaarden en nadere regels voor de terugbetaling die voor de klanten haalbaar zijn, maar tegelijk de financiële instellingen levensvatbaar laten zijn;

d. zorgen voor een terugbetalingstermijn van minimum drie maanden en een redelijke spreiding, met inachtneming van de mogelijkheden van de kredietnemer.

Met het oog op de toepassing van punt 5 van het vorige lid gaat de microkredietgever na of de kredietnemer voldoet aan de voorwaarden voor de toekenning van microkrediet, met name het ontbreken van een risico op schuldenoverlast, en is de kredietnemer verplicht te goeder trouw de nodige gegevens mee te delen.

Art. 6

Bij elk verzoek om microkrediet is de microkredietgever verplicht een dossier op te stellen met het profiel van de kredietnemer, de redenen waarom het krediet al dan niet wordt toegestaan en het doel van de lening. De kredietnemer helpt de microkredietgever te goeder trouw met het vervolledigen van het dossier.

Art. 7

De microkredietgever draagt er zorg voor dat hij een evenwichtig tariefbeleid hanteert, waarbij hij oog heeft voor zowel de aan de kredietnemers verstrekte bedragen als de levensvatbaarheid van zijn microkredietinstelling.

Art. 8

De microkredietgever maakt de kosten van de door hem aangeboden leningen in zijn reclamemateriaal bekend. Daarin moeten met name de rentevoet van de lening, de kosten en een illustratief voorbeeld aan bod komen. De microkredietgevers vermelden de kosten in de vorm van een totaal reëel percentage op jaarbasis.

Art. 9

Voor leningen met een looptijd van 12 maanden of langer bezorgt de microkredietgever zijn cliënten een jaarlijks overzicht met heldere en precieze informatie over hun lening. Hij doet al het nodige opdat de cliënten

pour s'assurer que les clients comprennent les modalités du contrat et les procédures

Art. 10

Le fournisseur de microcrédits communique au client, au minimum, les renseignements précontractuels suivants, qui doivent figurer dans le contrat de prêt:

1. l'identité et l'adresse physique du prêteur;
2. le montant;
3. la durée du contrat de prêt;
4. le taux d'emprunt;
5. le montant total à verser;
6. les frais en cas de retard de remboursement;
7. le droit de rétractation anticipée;
8. les pratiques de recouvrement des dettes.

Art. 11

Le fournisseur de microcrédits évalue la capacité de remboursement et l'accessibilité au prêt à partir d'informations suffisantes fournies par le demandeur, d'une base de données et/ou des concurrents. Cette évaluation doit comprendre, au minimum, le calcul du fonds de roulement, du surplus de l'entreprise et du ménage du client, et de l'actif et/du passif. Doit y être incluse une analyse de la capacité de mener le projet à bien.

Art. 12

Le fournisseur de microcrédits dispose de directives sur les seuils d'endettement des emprunteurs et les montants acceptables d'endettement qu'ils peuvent avoir auprès d'autres sources.

Art. 13

En cas de défaut de paiement ou de paiement insuffisant dépassant l'équivalent d'un mois de crédit, le fournisseur de microcrédits doit signaler ce défaut

de voorwaarden van de overeenkomst en de procedures begrijpen.

Art. 10

De microkredietgever deelt de cliënt minstens de volgende precontractuele inlichtingen mee, die in de leningsovereenkomst moeten voorkomen:

1. de identiteit en het geografisch adres van de kredietgever;
2. het bedrag van de lening;
3. de looptijd van de leningsovereenkomst;
4. de rentevoet;
5. het totale te storten bedrag;
6. de kosten bij laattijdige terugbetaling;
7. het recht op vervroegde herroeping;
8. de wijze van schuldinvordering.

Art. 11

De microkredietgever beoordeelt de terugbetalingscapaciteit en de kredietwaardigheid op grond van door de aanvrager bezorgde toereikende informatie, een gegevensbank en/of gegevens in verband met de concurrenten. Bij die beoordeling moeten minstens het werkkapitaal, de reserves van het bedrijf en van het gezin van de cliënt, alsook het actief en/of het passief in rekening worden gebracht. Een analyse van de capaciteit om het project tot een goed einde te brengen mag daarbij niet ontbreken.

Art. 12

De microkredietgever beschikt over richtlijnen in verband met de toegestane schuldenlast voor kredietnemers en de aanvaardbare hoogte van de schulden die ze elders mogen hebben.

Art. 13

In geval van niet-betaling of ontoereikende betaling waarbij het equivalent van één maand krediet wordt overschreden, dient de microkredietgever die

de paiement ou ce paiement insuffisant, sans délai, à l'emprunteur, par tout moyen approprié.

Seront communiqués le montant concerné, le taux d'emprunt et tous frais, pénalités ou intérêts de retard applicables.

Art. 14

Le fournisseur de microcrédits dispose d'un mécanisme de traitement des plaintes des clients et des ressources humaines nécessaires pour ce faire. En cas de litige persistant, un recours à l'ombudsman chargé des conflits financiers est possible.

CHAPITRE 6

Droits du client

Art. 15

Les clients ont le droit de se rétracter dans les 14 jours calendrier de la signature du contrat de prêt ou de rembourser la totalité de son prêt, sans encourir de frais supplémentaires, dans les 14 jours calendrier de la signature du contrat de prêt, sans avoir à donner de motif.

Art. 16

Les clients disposent du temps suffisant pour examiner les modalités du contrat et ont la possibilité de poser des questions et d'obtenir des réponses avant la signature.

Art. 17

Les clients ont le droit de rembourser anticipativement leur prêt, bien que le fournisseur de microcrédits puisse exiger une compensation raisonnable pour les coûts liés à un tel remboursement anticipé.

Ce droit est inscrit dans le contrat de prêt. Les coûts liés à un remboursement anticipé doivent aussi figurer dans le contrat.

niet-betaling of ontoereikende betaling onverwijld en met alle passende middelen aan de kredietnemer ter kennis te brengen.

Daarbij worden het bedrag in kwestie, de rentevoet en alle van toepassing zijnde kosten, strafkosten of verwijlinteressen meegedeeld.

Art. 14

De microkredietgever beschikt over een systeem om klachten van cliënten te behandelen, alsook over de personele middelen daartoe. Indien een geschil blijft voortduren, kan een beroep worden gedaan op de ombudsman voor de beslechting van financiële geschillen.

HOOFDSTUK 6

Rechten van de cliënt

Art. 15

De cliënten hebben het recht de leningsovereenkomst te herroepen of de lening integraal terug te betalen, zonder extra kosten te moeten betalen, binnen 14 kalenderdagen na de ondertekening van de leningsovereenkomst, zonder die beslissing te moeten verantwoorden.

Art. 16

De cliënten krijgen voldoende tijd om de voorwaarden van de overeenkomst te analyseren en ze kunnen vragen stellen en antwoorden krijgen vóór ze de overeenkomst tekenen.

Art. 17

De cliënten hebben het recht hun lening voortijdig terug te betalen, hoewel de microkredietgever een redelijke compensatie kan eisen voor de aan een dergelijke vervroegde terugbetaling verbonden kosten.

Dit recht is in de leningsovereenkomst opgenomen. Ook de aan een vervroegde terugbetaling verbonden kosten moeten in de overeenkomst zijn vastgelegd.

Art. 18

Les clients ont le droit de demander à ce que leur dossier de crédit constitué au fil du temps auprès d'un fournisseur de microcrédits soit communiqué aux sociétés de renseignements commerciaux et bases de données nationales, lorsque celles-ci existent.

CHAPITRE 7

Exécution du contrat

Art. 19

Le fournisseur de microcrédits a l'obligation de garantir un suivi financier pendant toute la durée du prêt.

L'emprunteur accepte de donner les informations nécessaires pour ce faire et gère en bon père de famille l'activité pour laquelle le microcrédit a été accordé.

CHAPITRE 8

Contrôle et gestion des risques du contrat de microcrédit

Art. 20

Le fournisseur de microcrédits est annuellement soumis à un audit externe sur son activité financière et à finalité sociale.

Le fournisseur de microcrédits doit mettre en place des processus visant à identifier, évaluer et établir un ordre de priorité des risques.

Le fournisseur de microcrédits nomme un membre senior du comité de direction en charge de la gestion des risques.

Le fournisseur de microcrédits rend accessible au public les conclusions de l'audit externe, sa mission sociale, le nombre de plaintes déposées par les demandeurs, anciens clients et clients actuels, les plaintes en pourcentage du nombre de demandeurs, anciens clients et clients actuels.

Art. 18

De cliënten hebben het recht te vragen dat het kredietdossier dat ze gaandeweg bij een microkredietgever hebben opgebouwd, meegedeeld wordt aan de ondernemingen die commerciële inlichtingen verstrekken en aan de nationale gegevensbanken, voor zover die bestaan.

HOOFDSTUK 7

Uitvoering van de overeenkomst

Art. 19

De microkredietgever is verplicht gedurende de hele looptijd van de lening te voorzien in een financiële follow-up.

De kredietnemer stemt erin toe de daartoe vereiste gegevens te verstrekken en zal de activiteit waarvoor het microkrediet is verstrekt, als een goed huisvader beheren.

HOOFDSTUK 8

Controle en beheer van de risico's van de microkredietovereenkomst

Art. 20

De microkredietgever wordt elk jaar onderworpen aan een externe audit van zijn financiële activiteit en van zijn activiteit met maatschappelijk oogmerk.

De microkredietgever moet voorzien in mechanismen om de risico's te identificeren, te beoordelen en te rangschikken.

De microkredietgever wijst een leidinggevend lid van het directiecomité aan als hoofd van het risicobeheer.

De microkredietgever maakt de conclusies van de externe audit openbaar, alsook zijn maatschappelijke taak, het aantal klachten van kredietaanvragers, voormalige en bestaande klanten, en de procentuele verhouding tussen het aantal klachten van kredietaanvragers, voormalige en bestaande klanten.

CHAPITRE 9

Labellisation

Art. 21

Le terme “microcrédit” ne peut être utilisé sur toute publicité ou information aux consommateurs que par des entreprises qui répondent aux conditions de la présente loi.

CHAPITRE 10

Avantage fiscal

Art. 22

À l'article 145/32, du Code des impôts sur les revenus 1992, inséré par la loi du 1er juin 2008 et remplacé par la loi du 21 décembre 2009, le § 1er, alinéa 1er, est complété par la phrase suivante:

“Le même avantage est également octroyé en cas de souscription d'actions nominatives émises par un fournisseur de crédits visé par la loi du.....sur le microcrédit.”

CHAPITRE 11

Sanctions

Art. 23

Le Roi fixe les sanctions en cas d'utilisation induue du terme “microcrédit” et lorsque les conditions du microcrédit ne sont pas respectées par une entreprise titulaire d'un agrément.

En cas d'utilisation induue d'une dénomination équivalente à celle de “microcrédit”, Il doit prévoir une procédure d'avertissement permettant à la personne ou l'entreprise prétendant utiliser une dénomination non visée par la présente loi de se mettre en règle dans le délai raisonnable fixé.

HOOFDSTUK 9

Label

Art. 21

In eender welke reclameboodschap of bij eender welke informatieverstrekking mag de term “microkrediet” slechts worden gebruikt door ondernemingen die beantwoorden aan de in deze wet bepaalde criteria.

HOOFDSTUK 10

Fiscaal voordeel

Art. 22

In artikel 145/32 van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992, ingevoegd bij de wet van 1 juni 2008 en vervangen bij de wet van 21 december 2009, wordt § 1, eerste lid, aangevuld met de volgende zin:

“Hetzelfde voordeel wordt toegekend bij de intekening op aandelen op naam die worden uitgegeven door een kredietgever als bedoeld in de wet van ... betreffende het microkrediet.”

HOOFDSTUK 11

Sancties

Art. 23

De Koning bepaalt de sancties ingeval de term “microkrediet” onrechtmatig wordt gebruikt of ingeval de voorwaarden van het microkrediet niet in acht worden genomen door een onderneming die gemachtigd is dergelijk krediet uit te geven.

Ingeval onrechtmatig een term wordt gebruikt die vergelijkbaar is met de term “microkrediet”, voorziet de Koning in een waarschuwingsprocedure, zodat de persoon of de onderneming die beweert een niet bij deze wet beoogde term te hanteren, binnen de vastgestelde redelijke termijn orde op zaken kan stellen.

Les sanctions précitées doivent prévoir, au minimum, une amende administrative de 200 euros et, au maximum, une amende administrative de 10 000 euros.

9 octobre 2013

Karine LALIEUX (PS)
Isabelle EMMERY (PS)
Mohammed JABOUR (PS)
Laurence MEIRE (PS)

De hierboven genoemde sancties omvatten een administratieve geldboete van minstens 200 euro en hoogstens 10 000 euro.

9 oktober 2013